

Витяг з протоколу № 13

засідання кафедри історії України і методики викладання історії

від 25 червня 2020 р.

Присутні проф. Райківський І.Я.,
доценти Галицька-Дідух Т.В., Дрогомирецька Л.Р.,
Єгрешій О.І., Кобута С.Й.,
Королько А.З., Сигидин М.В., асистент Паска Б.В.

Порядок денний:

1. Обговорення експертного висновку і рекомендацій ГЕР Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо оцінювання ОП спеціальності 014 «Середня освіта (історія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Слухали: Інформацію про експертний висновок і рекомендації ГЕР Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо оцінювання ОП спеціальності 014 «Середня освіта (історія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Ухвалили: Експертний висновок і рекомендації ГЕР прийняти до відома. Згідно з висловленими зауваженнями і побажаннями, внести наступні зміни в проєкт освітньої програми 014.03 Середня освіта (Історія).

1. Поточнити мету освітньої програми: «Мета (цілі) освітньої програми полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців зі спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)», які володіють знаннями з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії і правознавства, сучасних освітніх технологій, історичного краєзнавства та інших суміжних гуманітарних наук; здатних вирішувати стандартні і нестандартні комплексні задачі в професійній педагогічній діяльності в основній (базовій) середній школі або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів історичних наук, освіти, методики навчання й ін. і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Освітня програма спрямована на формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних робити істотний внесок у майбутнє регіону й України».

2. У загальній інформації вказати мову викладання – державна (українська), відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 7).

3. Відповідно до заявленої спеціальності п. 3 ст. 7 Закону України «Про вищу освіту» звузати кваліфікацію: бакалавр середньої освіти (Історія).

4. Звузати придатність до працевлаштування: вчитель історії в основній (базовій) школі, асистент вчителя.

5. В ОП виправити технічний огріх, вказавши EQF LLL – 6 рівень.

6. В ОП скоротити перелік компетентностей і програмних результатів навчання.

Затвердити наступні загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці.

ЗК 2. Здатність отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою; уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

ЗК 3. Здатність до впевненого, а водночас критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел. Компетентності в природничих науках і технологіях.

ЗК 4. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.

ЗК 6. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

ЗК 8. Здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки.

Затвердити наступні фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 1. Наявність системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти.

ФК 2. Здатність володіти базовими правовими знаннями, вміння застосовувати їх у навчальній та професійній діяльності.

ФК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом, хронологією та науковою періодизацією.

ФК 4. Здатність до розуміння теоретичних і практичних засад педагогіки, психології і сучасних освітніх технологій.

ФК 5. Здатність володіти системою знань із методики викладання історії і правознавства, знати зміст навчальних програм та підручників, засоби, методи та основні прийоми навчання, способи перевірки знань та умінь учнів і критерії оцінювання їхніх навчальних досягнень, форми позакласної і позашкільної роботи та ін.

ФК 6. Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчене, аналізувати і систематизувати, порівнювати і формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях.

ФК 7. Здатність застосовувати знання, уміння і навички із дисциплін фундаментальної і професійної підготовки в практичній діяльності – у викладанні історії і правознавства, організації навчально-виховного процесу, розробці навчально-методичного забезпечення дисциплін.

ФК 8. Здатність визначати мету та завдання шкільних курсів історії і правознавства, аналізувати навчальну програму та навчально-методичну літературу, складати плани-конспекти уроків, визначати тип та форму уроку, враховувати пізнавальні можливості учнів та ін.

ФК 9. Здатність самостійно організовувати навчально-виховний процес, добирати ефективні методи, прийоми, форми і засоби навчання, спрямовані на розвиток вікових та індивідуальних особливостей учнів, а також дотримуватися вимог безпеки життєдіяльності всіх учасників освітнього процесу.

ФК 10. Здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання.

ФК 11. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК 12. Здатність оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, аналізувати проблеми у сфері освіти, визначати сприятливі умови для її прискореного інноваційного розвитку, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання суспільно важливих та особистих проблем.

ФК 13. Здатність до оволодіння базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності студентів до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ФК 14. Здатність проводити гурткову, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу, туристично-краєзнавчу роботу.

ФК 15. Здатність здійснювати дослідження із вітчизняної і всесвітньої історії, методики викладання історії і правознавства, історичного краєзнавства.

ФК 16. Здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії і правознавства, здійснювати самооцінку та корегування пізнавальної діяльності, аналізувати, досліджувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ФК 17. Здатність формувати історичну свідомість, національну пам'ять, провадити громадянсько-патріотичне виховання серед молоді, ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного громадянського суспільства, виховувати правову свідомість та культуру в учасників освітнього процесу.

7. Затвердити програмні результати навчання на спеціальності 014 «Середня освіта (історія)»:

Знання і розуміння	ПРН 1. Володіти ґрунтовними знаннями з вітчизняної і всесвітньої історії, необхідними для роботи в навчальних закладах середньої освіти.
	ПРН 2. Володіти базовими знаннями з правознавства, необхідними для роботи у школі.
	ПРН 3. Знати термінологію та наукову періодизацію фахових предметів.
	ПРН 4. Знати теоретичні і практичні основи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій, особливості організації та проведення навчально-виховної роботи відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти.
	ПРН 5. Знати теоретичні і практичні основи методики викладання історії і правознавства, орієнтуватися на їх сучасні досягнення.
Застосування знань та розуміння	ПРН 6. Самостійно організовувати освітній процес із врахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, а також з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності всіх учасників освітнього процесу, вибираючи продуктивні методи, прийоми, форми та засоби навчання.
	ПРН 7. Знати і застосовувати ефективні види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів в освітньому процесі.
	ПРН 8. Вміти аналізувати, синтезувати, порівнювати історичну інформацію, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
	ПРН 9. Розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності, дотримуючись норм української літературної норми і вимог до написання наукових та навчальних текстів.
	ПРН 10. Використовувати іноземну мову на рівні необхідному для професійної діяльності
	ПРН 11. Використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси і вміти впроваджувати ІКТ в освітній процес.
	ПРН 12. Здійснювати планування, організацію та реалізацію сучасних інноваційних технологій навчання історії і правознавства на основі особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів.
	ПРН 13. Здійснювати наукові й науково-педагогічні дослідження в галузі історії, методики викладання історії і правознавства, історичного краєзнавства; застосовувати міждисциплінарний підхід.
	ПРН 14. Організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу, туристично-краєзнавчу роботу,

	спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини з навчальною, науковою і просвітницькою метою.
Комунікація	ПРН 15. Організувати ефективну міжособистісну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, яка ґрунтується на здобутих знаннях, демократичних і гуманістичних цінностях.
	ПРН 16. Брати участь у командній роботі, застосовувати оптимальну стратегію діяльності і приймати обґрунтовані рішення у складних і часом непередбачуваних професійних і життєвих ситуаціях, що потребує застосування нових підходів і прогнозування, усвідомлення власної відповідальності.
	ПРН 17. Знати культурну спадщину українського народу в контексті світової культури, поважати різноманіття та мультикультурність світу; керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
Автономія і відповідальність	ПРН 18. Оцінювати, пояснювати та аналізувати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, освітні проблеми, пропонувати способи їх розв'язання, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем.
	ПРН 19. Здатність діяти на основі сформованих ціннісних орієнтирів; з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, усвідомлювати рівні можливості кожного члена суспільства та педагогічного й учнівського колективів, враховувати гендерний підхід, формувати історичну і політичну культуру, національну пам'ять, проводити громадянсько-патріотичне виховання.
	ПРН 20. Вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності, усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, а також потреби систематично підвищувати професійну кваліфікацію через навчання протягом життя.

8. У проєкті ОП передбачити, що у матриці відповідності усі програмні РН мають забезпечуватися лише ОК, що включені до нормативної складової ОП. Здійснити відповідне корегування в переліку ОК.

9. виправити структурно-логічну схему ОП. Рекомендувати проєктній групі за участю стейкхолдерів в рамках обговорення проєкту ОП 014.03 «Середня освіта (Історія)» обговорити питання перенесення ряду дисциплін з блоку вибіркових до блоку нормативних. Зокрема:

Теоретичні і методичні аспекти викладання історії стародавнього світу в середній школі;

Методичні аспекти навчання давньої і середньовічної історії України у школі;

Методичні аспекти навчання історії України ХІХ – початку ХХ ст.;

Методичні аспекти викладання нової і новітньої історії у шкільному курсі всесвітньої історії;

Методика виховної роботи;

Організація позакласної гурткової роботи в школі.

10. За рекомендацією ГЕР, у проєкті ОП 2020 р. на практичну підготовку передбачити 30 кредитів:

навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча) – 6 кредитів;

виробнича педагогічна практика за фахом в основній базовій школі на ІІІ курсі (у 5–7 класах) – 9 кредитів;

виробнича педагогічна практика за фахом в основній базовій школі на ІV курсі (у 8–9 класах) – 12 кредитів;

історико-краєзнавча практика (в закладах позашкільної освіти) – 3 кредити.

11. Науково-методичній раді ЗВО рекомендувати визначити результати навчання, отримані шляхом неформальної освіти у Правилах прийому університету.

12. Посилити практику інформованості здобувачів вищої освіти щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

13. Оновити робочі програми курсів/силабуси з точки зору методів викладання та інших методичних матеріалів відповідно до підготовки вчителя історії Нової української школи.

14. Удосконалювати форми та методи навчання і викладання, що відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

15. Залучати здобувачів освіти до участі в наукових заходах (олімпіади, студентські наукові роботи, конференції тощо).

16. Посилити розвиток культури якості учасників освітнього процесу через дотримання академічної доброчесності.

17. Продовжити практику інформування здобувачів ОП про їх право оскаржувати результати контрольних заходів та про відповідну процедуру.

18. Рекомендувати адміністрації ЗВО посилити практику стимулювання науково-педагогічних працівників щодо вдосконалення професійної та викладацької майстерності, щодо участі у програмах / заходах міжнародної академічної мобільності, публікаціях у провідних закордонних та вітчизняних наукометричних та фахових виданнях, участі у Міжнародних та всеукраїнських конференціях, конкурсах.

19. Рекомендувати адміністрації ЗВО і надалі покращувати освітнє середовище і систематизувати роботу щодо визначення політики і процедур вирішення конфліктних ситуацій, зокрема, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією.

20. Продовжити систематично залучати стейкхолдерів до перегляду ОП та інших процедур забезпечення якості освітньої діяльності.

21. Посилити участь студентського самоврядування у вирішенні всіх питань в освітньому процесі на ОП.

22. Удосконалювати методи формування культури якості в академічній спільноті Університету.

23. З метою максимального врахування рекомендацій експертної комісії проект нової ОП був оприлюднений 16 червня 2020 р. До 16 липня 2020 р. згідно із рекомендаціями, зафіксованими у Пораднику щодо заповнення відомостей самооцінювання освітньої програми для закладів вищої освіти Національного агентства, критерій 9 «Прозорість та публічність», за вказаною електронною адресою очікуємо зауваження та пропозиції заінтересованих сторін <https://nmv.pnu.edu.ua/bakalavrat/014-03-середня-освіта-історія/>

Завідувач кафедри історії України і
методики викладання історії

проф. Райківський І.Я.